

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

פרשת בחוקתי

• דברי בינה •

יגיע עליו הברכה "ונתתי גשמיכם בעתם". והיינו, שקיום התורה והמצות באופן כזה, משפיעים שפע בגשמיות בעולם הזה, משורש הקדושה והברכה. יידע נאמנה, שאם יקיים את התורה והמצוות בחשק וברצון כראוי - רק כך יושפע עליו שפע דקדושה ברוחניות ובגשמיות. שהרי על ידי קיום התורה באופן הנעלה והנרצה, משפיע עליו שפע קודש. ואין צריך לומר שמשפיעים קדושה ורוחניות על העושה אותם, להגביהו ולשפרו ברוחניות.

יסודות עבודות השם פ"ה

• זכרון משלי •

אם בחוקתי תלכו. (כו ג)

ופירש רש"י ז"ל: שתהיו עמלים בתורה. וקשה, אם בחוקתי - היינו תורה, והתורה הלא יש בה טעמים, {ואינה כ'חק' בלבד}, ככתוב [משלי ה] "דדיה ירווך בכל עת", ודרשו בגמרא: כל זמן שממשמשין בו מוצא בהן טעם.

אלא משום דבתורה יש שני הפכים בנושא אחד כמו בפרה אדומה, [רומז הלימוד הזה בפרשת פרה אדומה, מחמת שפרה אדומה מטהר טמאים ומטמא טהורים, שני ההפכים בנושא אחד, וגם התורה בעניינה שני ההפכים בנושא אחד -

אם בחוקתי תלכו. (כו ג)

ופירש רש"י ז"ל: "שתהיו עמלים בתורה". כי 'בחוקתי', הוא מלשון 'חקיקה', שהאדם צריך לראות, שיהיה בקרבו מקום חקוק בתוכו, שיוכל להכניס בתוכו אור קדושת המצוה. ועל ידי מה יזכה האדם לעשות זה החקיקה בקרבו. לזה פירש רש"י ז"ל: "שתהיו עמלים בתורה". שעל ידי בחינת התורה אור, יוכל האדם לטהר גופו ואבריו, שיהיו מרגישים בנועם זיו קדושת המצוה. ועל ידי זה: "ואת מצוותי תשמרו". היינו, באם שיהיה האדם כלי מוכן לזה, אזי יהיה שמירה להמצוות, שיהיה בלבו רושם הקדושה, מעשיית המצוה לעולם.

חנוכה עמ' קצט

• מבשר טוב •

אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו וגו', ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פריו.

ופירוש "ואת מצותי תשמרו", הוא כבחינת [בראשית לו יא] "ואביו שמר את הדבר". ופירש רש"י [שם] "היה ממתין ומצפה מתי יבוא". ובוה האופן צריך האדם לקיים את התורה והמצוות, שמצפה ומחכה ומיחל לקיימם. ובאם מקיים באופן הזה,

בכל הליכותיכם תהיו מהלכים בהם. וזה מורה על דבקות הרצון במצוה מצד עצמות האדם וחפצו, ולא שלאחר יוצא ידי חובתו בעת קיום המצוה, מניחה ועוזבה והולך לו לדרכיו וחפציו, אלא זה עצמו חפצו ורצונו שהוא אחד עם רצון ה'. וז"ש "בחוקתי תלכו", שתהיו מהלכים בהם ומוסיפים בהם תמיד יותר ויותר.

"ואת מצוותי תשמרו", מלשון [בראשית לו יא] "ואביו שמר את הדבר", שפירש

רש"י שם: "היה ממתין ומצפה מתי יבא".

מבואר בלשון 'שמירה', שמתפרש גם מלשון ציפייה והמתנה לדבר. וכמו כן יתפרש בכאן 'את מצוותי תשמרו', מלשון ציפייה והמתנה מתי יבוא. על דרך שמצינו גבי רבי עקיבא שאמר [ברכות סא:]:

"כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה [דברים ו ה] "בכל נפשך", אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו וכו'".

סעודה שלישית תשע"ה

• ואלה הדברים שנאמרו לדוד •

אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו וגו' ונתתי שלום בארץ וגו' וחרב לא תעבור **בארצכם ורדפתם את אויביכם וגו'.** (כו ג-ו) **וצריך** להבין אם יהיה שלום ולא מלחמה, איך ולמה צריכים לרדוף את

האויב. "ורדפו מכם חמשה מאה" פירש"י ז"ל מן החלשים שבכם, וצריך להבין זאת.

הנה תכלית כוונת בריאת העולם בגין לאשתמודעא ליה - שיתגדל ויתקדש וישתבח שמו הגדול הגבור והנורא ע"י ישראל וע"י התורה. וכפי שידוע שבשביל התורה ובשביל ישראל היתה תכלית כוונת

היינו, באם שלומד על דרך הנ"ל, נעשה לו סם חיים, ובאם ח"ו להיפך, נעשה חס וחלילה סם-מוות]. ולכך נקראת 'חוקה' כמו פרה אדומה.

עמוד סב

• ארון עדות •

ואת מצותי תשמרו.

ואת מצותי תשמרו, מלשון 'ואביו שמר את הדבר'. כי צריך אדם להיות יושב

ומצפה מתי תבוא מצוה לידי ואקיימנה.

ועל זה אומר 'ונתתי גשמיכם' כי על דבר זה הקדוש ברוך הוא משלם שכר גם בעולם הזה. ומיושב גם כן הכפלות הנ"ל 'תשמרו ועשיתם', והבן.

• חלקת יהושע •

אם בחוקתי תלכו. וברש"י: שתהיו עמלים בתורה.

אן יאמר, "עמלינו אלו הבנים", וזה "שתהיו עמלים בתורה", [מרמז, שעל ידי שתזכרן לגדל בנים לתורה, ואז זה משפיע על האבות, [כמדוייק מסיפא דקרא] "ושמרתם ועשיתם אותם", במדרש: 'ועשיתם' עצמכם, אמן כן יהי רצון.

עמוד 164

• מבשר טוב •

אם בחוקתי תלכו. (כו ג)

נראה ענין לשון 'הליכה' בחוקתי, שמוסיף והולך בהם, לא רק בקיום החוקים עצמם לצאת בהם ידי חובת המצוה מצד הדין המחייב בה, אלא מוסיף ומהלך בה תמיד. והיינו "בחוקתי תלכו", שתמיד

לכם ע"י מלחמה ויסורים ח"ו. ואז 'ורדפתם את אויבכם ורדפו מכם חמשה מאה וגו', ופירש"י ז"ל 'מן החלשים שבכם', שאם לא תתחזקו בעצמכם לקדש את מעשיכם ויהיו לכם חולשות בעבודה אז מוכרחים להזכירכם ע"י מלחמה ח"ו, וע"י זה תתעוררו לעבודה קדושה, לגלות שם שמים בעולם.

עמוד קכה

• ויאמר משה - לברטוב •

ועץ השדה יתן פריו. (כו ד)
עלה בעניות דעתי 'עץ' רומז על תלמיד חכם [ויש לרמוז גם על אדם אף שאיננו ת"ח כל כך שנקרא עץ], 'שדה' רומז על הפקר, על דרך "כי בשדה מצאה" והיינו התלמיד חכם שהוא בעיני עצמו הפקר כשדה, על דרך שכתב רש"י 'אם אדם משים עצמו הפקר שהכל דשין בו', אז "יתן פריו" ממעל לשורשו השייך אליו לחלק נשמתו,

הבריאה. ולכן על כל איש מישראל לראות לזכך ולטהר את כל מעשיו, כדי שע"י מעשיו תושלם כוונת הבריאה, אז אין מרגישים שום עול מהגלות ושום יסורין ח"ו. אך אם שוכח להשגיח על כל מעשיו כנ"ל אז מן ההכרח לסבול עול הגלות ויסורים ח"ו, שעל ידם יזכר להטיב את דרכיו. וכמו, למשל, איש היוצא מדעתו ח"ו ועושה מעשים מבולבלים ההכרח להכותו בשבט בכדי שייטיב מעשיו. וזה ענין הגלות היסורים והמלחמות הבאות לעולם בכדי שעל ידם יזכור האדם ללכת בדרך התורה. [ויכו].

ובהקדמה זו יכולים לומר בפסוקים "אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו" - היינו, אם תתעוררו מעצמכם לזכך את מעשיכם שיהיו על דרך התורה והמצוה אז 'ונתתי שלום בארץ וגו' וחרב לא תעבור בארצכם' שלא יצטרכו להזכיר

מעשי הצדיקים

אם בחוקתי תלכו - שתהיו עמלים בתורה. (רש"י כו ג)

פעם קיבל מרן החלקת יהושע זי"ע מכתב מבחור מחו"ל, שכותב שלומד כעת מסכת כתובות, והיות ולימוד זה גורם לו למחשבות לא טובות, ולכן שואל הוא האם להמשיך ללמוד מסכת זו, או ילמד משהו אחר. ביקש רבינו מהגבאי שיכתוב לו מכתב תשובה, בו הוא מביע את פליאתו "איך יכול בן-תורה לומר כי לימוד התורה הקדושה מביא אותו למחשבות זרות - כאשר ידוע מה שאמרו חז"ל כי 'המאור שבה יחזירנו למוטב', ואם כן הדבר, הרי סימן הוא שהנך לומד בלי יגיעה ועמל, רק בשטחיות". ומסיים רבינו את מכתבו "אך, מכיון שבאת, לדבריך, לידי מחשבות זרות, מציע הנני לך ללמוד מסכתות אחרות, אך בעיון רב ופירוש המהרש"א ועם חברותא דווקא. (עבוד"י סד)

אור יקות

מאוצרו של הרה"ח חיים שלום פרוש ז"ל

והשמדתי את במתיכם והכרתי את חמניכם - כאשר תבוטל מכם הגאווה - במתיכם - תהיו נשמרים מתבערת היצר היוקד בקרבכם - והכרתי את חמניכם - .

(דברי בינה)

• דברי בינה •

והכרתי את חמניכם. (כו ל')

זה הבטחה טובה שמבטיח השם יתברך לישראל: שיכרית ויבטל מאתנו כח החמימות מאש היצר הבווער בקרבנו. כי "חמניכם" הוא לשון חמימות, שרומז לכח היצר המחמם ומבעיר לב האדם לתאוות רעות ח"ו. והשם יתברך ברוב רחמיו יכרית ויבטל מן העולם כח החמימות הזו מישראל, ויהיו מחוברים ברצונו יתברך תמיד.

עמוד קפג

• תורת רבי ירחמיאל מפשיסחא •

ואם המר ימיר בהמה בבהמה והיה הוא ותמורתו יהיה קודש. (כו י')

אמר, סימן לידע אם אחד נתעשר או שעלה לגדולה להיות רב או נשיא,

אם הוא מסטרא דקדושה או ח"ו להיפוך הוא, אם אחרי נתגדלו הוא באותו בחינה שהיה מקודם, והמון או הכבוד לא פעלו בו שינוי לגריעותא, הוא סימן שהוא מסטרא דקדושה. ובאם אחרי שנתעשר נתקלקל רחמנא ליצלן, הוא סימן שאותו התנשאות איננו מצד הקדושה, והמון שהשיג או הכבוד שהשיג הוא כדי לשלם לו שכרו בעולם הזה, על דרך [דברים ז ט] "ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו", וזה שאמר הכתוב "אם המר" אותיות רָמָה, היינו שאם נתרומם ועלה לגדולה, אזי הסימן הוא, "והיה הוא", היינו אם הוא כהויותו כמקודם, "ותמורתו", אותיות תרומתו, היינו ההתרוממות שלו יהיה קודש לרצון השם יתברך. (אילנא דחיי)

עמוד לח

חלק אלקי ממצל ישיג וינתן לו בהשגה שלימה.

עמוד רטו

• תולדות אדם •

והשיג לכם דיש את בציר ובציר ישיג את זרע. (כו ה')

הנה כעת בגלות המר, יורד ההשפעה על ידי שר שהוא כולו רע, ועל ידי כך ההשפעה הוא מעורב טוב ורע, והולכת דרך עולם העשיה, שגם כן מעורב טוב ורע. לכן הבטיח להם הקדוש ברוך הוא "והשיג לכם דיש את בציר", כי הדיש הוא בורר החיטה מהמוץ והתבן, ורוצה לומר: שתשיגו שיהיה מעשיכם מבחינת דיש, שיבורר הטוב והנקי מבחינת מוץ ותבן, היינו הקליפות, וישאר הכל נקי.

וזהו כוונת חז"ל [שבת ל:]: עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות יפיפיות, היינו: בלא מוץ ותבן. ועל ידי מה תוכלו להשיג את זאת, 'את בציר', על ידי תפלה. כי 'בציר' לשון תפלה. כי הוא כמו קצירה, כמו שנקראים 'פסוקי דזמרה' על שם שמזמרים את הקליפות. וגם 'בציר' אחד מעשרה לשונות של תפלה [דברים רבה ב].

יבציר ישיג את זרע', היינו: שתהיה לכם מחשבות טהורות, כי 'זרע' הוא בחינת מחשבה, שיזדככו מחשבותיכם. וגם 'זרע' רמז לעולם הבא, היינו, שתהיה לכם כל שלימות הטוב בעולם הזה, ועל ידי זה תזכו לחיי עולם הבא ותשועת עולמים, שיושפע עלינו ועל כל ישראל שפע ברכה והצלחה בבני חיי ומזוני.

עמוד קמה